

Alueen hyvät käytännöt ja kokemukset kiintiöpakolaisten asuttamisessa kuntaan

19.10.2017

Eeva Nieminen/maahanmuuttajien
sosiaalinen kuntoutus

PÄIJÄT-HÄMEEN HYVINVOINTIYHTYMÄ

Kiintiöpakolaisen yleiskuvaus

- Pakolaisia, jotka ovat lähteneet kotimaastaan tai pysyvästä asuinmaastaan toiseen maahan, johon he eivät kuitenkaan voi pysyvästi asettua asumaan, voidaan ottaa uudelleen sijoitettaviksi kolmanteen maahan niin sanotussa pakolaiskiintiössä. Suomeen otetaan pakolaiskiintiössä henkilöitä, jotka Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutettu [UNHCR](#) on katsonut pakolaisiksi, tai muita kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia ulkomaalaisia uudelleen sijoitusta varten.
- UNHCR:n mukaan pakolaisten vapaaehtoinen ja turvallinen paluumuutto sekä sijoittuminen kotimaansa lähialueille ovat pakolaisongelman parhaimpia ratkaisuvaihtoehtoja. Aina ne eivät kuitenkaan ole mahdollisia. Kiintiöpakolaisia vastaanottavia maita on nykyisin noin 25.
- Suomessa eduskunta päättää vuosittain valtion talousarvion hyväksymisen yhteydessä, kuinka monta kiintiöpakolaista Suomi sitoutuu ottamaan. Vuodesta 2001 alkaen Suomeen otettavien kiintiöpakolaisten määrä on ollut 750 henkilöä vuodessa. Eduskunta voi päättää mahdollisesta lisäkiintiöstä. Esimerkiksi vuosina 2014 ja 2015 pakolaiskiintiötä nostettiin Syyrian vaikean tilanteen vuoksi ja kiintiöpakolaisia otettiin 1 050.

- Suomen eduskunta päättää, montako kiintiöpakolaista Suomeen otetaan vuosittain
- Sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja ulkoministeriö valmistelevat esityksen valtioneuvostolle siitä, mitä kansalaisuuksia ja miltä alueilta kiintiöpakolaisia valitaan Suomeen. Sisäministeri tekee asiasta lopullisen päätöksen keskusteltuaan ministeriryhmän kanssa.
- YK:n pakolaisjärjestö UNHCR määrittää, ketkä tarvitsevat eniten apua. He ehdottavat vain pientä osaa näistä pakolaisista kiintiöpakolaisiksi eri maihin. UNHCR lähettää Suomelle ehdotettujen pakolaisten asiakirjat Maahanmuuttovirastoon (Migri).
- Maahanmuuttovirasto vastaa kiintiöpakolaisten valinnasta. Kiintiöpakolaisten valintaan osallistuvat myös kuntien edustajat ja/tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) edustajat sekä suojelupoliisi.
- Maahanmuuttovirasto sijoittaa pakolaiset kuntiin yhteistyössä ELY-keskusten kanssa.

Taustaa

- Lahden kaupunki on vastaanottanut kiintiöpakolaisia jo 1990-luvulta alkaen ja maahanmuuttajapalvelut ovat kehittyneet tähän tarpeeseen
- Valtuusto päättää kuntaan tulevien kiintiöpakolaisten määrän ja tällä hetkellä kiintiö on esimerkiksi 20 pakolaista/vuosi Lahdessa
- Lahdessa on pitkään ollut välivuokratut asunnot kiintiöpakolaisille, joihin asukkaat ovat valikoituneet maahanmuuttajapalveluiden kautta; välivuokratut asunnot ovat pääsääntöisesti Y-säätiön omituksessa olevia asuntoja osaketaloissa
- Lahden kaupunki liittyi Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymään 1.1.2017 ja maahanmuuttajapalvelut hoitavat koko hykyn alueen maahanmuuttotyön
- Tällä hetkellä hykyn alueella Lahti, Hollola ja Orimattila ovat vastaanottaneet kiintiöpakolaisia
- Työskentely kiintiöpakolaisten kanssa on edelleen maahanmuuttajapalveluilla (sosiaaliohjaajat/sosiaalityöntekijät)
- Hykyn alueella maahanmuuttajien kanssa tehtävä työ on eriytetty asiakasohjausyksikön omatyöntekijyyteen ja palveluntuotannon sosiaaliseen kuntoutukseen

Työskentely

- Kiintiöpakolaiset tulevat ”kontrolloidusti” kuntiin ja heillä on valmis prosessi luotuna tulovaiheen asumiseen ja palveluihin
- Palvelu on intensiivistä ja tukee mm. asumisen taitoja ja kiinnittymistä asuinympäristöön
- Kiintiöpakolaisille on valmiit ohjaajien peruskalustamat asunnot.
- Sosiaalisen kuntoutuksen ohjaajat vastaanottavat kiintiöpakolaiset ja aloittavat kotouttamistyön kunnassa.
 - maistraatti
 - Kela, te-toimisto
 - Terveyspalvelut
 - Koulu- ja päivähoitoasiat
 - Asuinympäristö ja asuminen

Hyviä käytänteitä

- Kiintiöpakolaisten ”hajasijoittaminen” eri kaupungin osiin jolloin ei tule asuinalueille ryhmittymiä.
- Alkuvaiheen intensiivinen ohjaaminen asumiseen liittyvissä asioissa mm. jätelajittelu , pyykkituvan käyttö, järjestyssäännöt, saunavuoro, kodinhoito.
- Kodinkansio (oman kielistä materiaalia asumiseen liittyvissä asioissa myös kuvina)
- Huoltomiehenkierros, varataan aika ja yhdessä huoltomiehen kanssa kierretään uusien asukkaiden kanssa talon tilat.
- Kotikäynnit ja varhainen puuttuminen asumisessa esiintyviin ongelmiin.

Kiintiöpakolaisen asunto

PÄIJÄT-HÄMEEN HYVINVOINTIYHTYMÄ

Materiaalia kodinkansioon

